ბაზეთი ღირს:

თვეს	მან.	კ.	თვეს	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური.

ივერია

გაზეთის დასაკვეთად და ეკრძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიგმართონა: თბილისს რედაქციაში, ახალ-ბაზრობაზე, სახლი № 9, შავყრდოვის საგაზეთის, ცენტრალურს ტ. გრიგორიოვის წიგნების მაღაზიებს ფასი განცხადებისა ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპ.

1877—1886 წელიწადი — საპოლიტიკო და საალიტერატურო გაზეთი — 1877—1886 წელიწადი

ტფილისი, მარტის 17

ნელ-ანლად აირია, როგორცა სჩანს, ბალკანის ნახევარ-კუნძულის საქმე და მაშასადამე იმ ვეშაპმა, რომელსაც ადმოსავლეთის საქმე ჰქვიან, ნელ-ანლად დაადო პირი და თავისი საშინელი ეშვები ლამის გამოაჩინოს დიპლომატების საფრთხილად და ფიდთა სახელმწიფოთა დასაფიერებლად. დასაფიერებლად იმიტომ ვამბობთ, რომ, ვიმეორებთ, დიდთა სახელმწიფოთა თუმცა ამ საქმისათვის მაგდა გადვიმეტული აქვთ, მაგრამ ჯერ მზად არ არიან. ჯერ სუფლ იმის ქსელია ევროპაში გაბმული თუ,—ვინ ვის მიეკედლება, ვინ ვის მიემხრობა, თუ ვინიცობაა ადმოსავლეთის ალიანქოთი ასტუდა. დიპლომატიის მეეხერები ჯერ ამისათვის დარბიან ინ დიდს სანადირო-ზედ, რომელსაც ევროპას ეძახიან და ვიდრე ის მეეხერები ყოველის ბუჩქს პოლიტიკისას დასუნაგდენენ, ჩვენ ეურაგდებაი მიგაქციოთ დდევანდელს მიზეზს არეგადარეგისას და გამოვიგვლიოთ—იგი მიზეზი მართალი ცალ-ცალეკე კაცის ჯიუტობასა და ახირებაზეა დამოკიდებული, როგორც გაზეთები გვარწმუნებენენ, თუ მაგ მიზეზს უფრო ღრმა ძირი აქვს?

ერთის მხრით ვნედავთ სერბიას, რომელმაც უსისხლოდ არ დაუთმო ბოლგარიას გაძლიერებულიოო ადმოსავლეთ რუმელიის შემიერეთებით, მეორეს მხრით—ბოლგარიას, რომელსაც მემკვიდრეობითი გენერალ-გუბერნატორობა უნდა თავისის მთავრისა ადმოსავლეთ რუმელიაში და არა ვადითი, მესამეს მხრით—პატარა საბერძნეთსა, რომელიც წინ ასდგომია თითქმის მთელს ევროპას და ამბობს: თუ მეც ჩემი არ მარგუნეთო, მე არაფერს დავზოგავ და მინამ ხელში ხმალი ძალი არ გადამიტეხთო, დიდი და პატარა თოფ-ქვეშ დავდგებით და ომში ბედსა ვცდითო...

სერბიის და ბოლგარიის ომსა კოროლს მილანს და მის მინისტრს გარაშანინს აბრალებენენ, ბოლგარიის რუმელიასთან გაერთიანებას მთავარს ალექსანდრეს და მის მინისტრს კარაველოვს და საბერძნეთის ურჩობას მთავარ-მინისტრის საბერძნეთისას დელიანისს. ჩვენის ფიქრით, საქმე ეკრე არ არის. აქ ჯოველნი ესენნ შანდრაგის კაცებსა ჰგვანან, რომელთაც საკუთარი ენი კი არ ამოქმედდებს, არამედ ძლიერი ხელი ცხოვრებისა, ანუ უკედ ცსთქვათ, ბუნებითი ძალი ცხოვრების თვით-მცდელობისა.

ბოლგარიას, რომელმაც თავდაპირველ ამაღა ეს საქმე, ჩრდილოეთით რუმინია ედევს, სამხრეთით ადმოსავლეთ-რუმელია, ოსმალეთი და მერე საბერძნეთი, ადმოსავლეთით შავი ზღვა და დასავლეთით სერბია და მერე ბოსნია—ჰერცეგოვინა, რომელიც ავსტრო-ვენგრიამ დაიშორა და ამ სახით შუა ჩაუდგა სერბიასა და ჩერნოგორიასა ერთისა და იმავე შთამომავლობის ერსა. სერბია, ბოლგარია და საბერძნეთი თითქმის ტოლები იყვნენ სიგრცით, ფლნით და შეძლებითა, მინამ ბოლგარია ადმოსავლეთ-რუმელიას შემოიერთებდა. ცხადი, რაკი ბოლგარიამ ადმოსავლეთ რუმელია შემოიერთა, თითქმის ერთი ორად გადადდა, ერთი ორად იმატა. ეს კიდევ არაფერი. საქმე ის არის, რომ ამით სტამბოლს კარგა მანძილზედ დაუახლოვდა...

რაზედან უნდა იყოს დამბარებული ამ შაჩნი სახელმწიფოების იმედი? ეგ იმაზედ, რომ დიდთა სახელმწიფოთა ერთმანეთის შური არას გზით არც ერთს მთავგანს არ დააშვერინებს სტამბოლსა... ხოლო ეს ვიცით რომ ვინც სტამბოლს დიიშვრს, ბატონიც ის იქნება ბალკანის ნახევარ-კუნძულზედ. ამ სახით და ამის გამო არა ვის არ უნდა ეუცხოს, რომ ისეთი ხელ მოკლე სახელმწიფონი, როგორიც არის სერბია, ბოლგარია და საბერძნეთი ჩრდილოეთ-სამხრეთ-დასავლეთიდგან მომდგარნნი ოსმალეთზედ, ცდილობდნენ აქედ-იქით გაწევ-გამოწევასა და სანაატრელ მერმისს თვითეული მთავგნი მარტო თავისაკენ ითლარდეს, მარტო თავისთვის გამოელოდდეს.

რასაკვირველია, «არ ვინ იკის რა გამოვა რისგან,» მაგრამ ეს აზრი ძირეული აზრია სამივე შაწია სახელმწიფოისი, მით უფრო რომ გაწევ-გამოწევა ჯდესაც შესაძლებელია, რადგანაც შირველი ამისი მაგალითი ასეთის გამარჯვები ბოლგარიამ აჩვენა ყველასს. ბოლგარია მართლა გაძლიერდა ადმოსავლეთ-რუმელიის შემოერთებით, გაძლიერდა ბოლგარია და უფალი ბალკანის ნახევარ-კუნძულეთის სასწორისა გადიხარა ბოლგარიისაკენ. დდეს ბოლგარია, გაერთებული რუმელიასთან, ფლნიერია ყოველის ფრით სერბიაზედაც ცალკე და საბერძნეთზედაც.

დიდთა სახელმწიფოთა ერთმანეთის შური დიდი საბუთია, რომ ხსენებული იმედი იქონიონ, წარილთა სახელმწიფოთა, რომელთაც მონაშვერებიც ჯდესაც ოსმალოს ხელშია და რომელნიც გარს შემოხვევიან ოსმალეთსა. სერბიას დავიწყებული არა აქვს, რომ ერთს დროს ძლიერი სახელმწიფო ყოფილა, დუშანის იმპერია გულიდამ არა აქვს ამოფეხული; ბოლგარიაც კი მოზდილი სამეფო იყო, ვიდრე ბოლოს მოუღებდა ოსმალოს; საბერძნეთსაც ახსოვს თავისი დიდება, თავისი ვიზანტია...

პოლიტიკაში ეოველთვის ძალა ადამრთსა ჭირნავს. ბოლგარია, როგორცა ვსთქვეთ, გაფლნიერდა, გეოგრაფიულ მდებარეობა შესწევს სერბიისაკენ გაიწოოს, ოსმალეთისაკენ ქვევით ჩაიწოოს და საბერძნეთს მიადგეს. ამას ზედ დაუმატეთ, რომ ერნი სერბიისა, ბოლგარიისა და სამხრეთ დასავლეთი ოსმალეთისა ერთისა და იმავე შთამომავლობისანი არიან, მაშასადამე, თთამომავლობითი მიმზიდველობაც ძალია შემეერთებელი და მაშინ ცხადი იქნება,—რად ამოიდგა მოძმე ერზედ ხმალი სერბიამ? იმიტომ ამოიდგა, რომ გაძლიერებულს ბოლგარიას ბურთი და მოეედანი ერთმანეთის მიმზიდველობისა და სიყრილოდ მერმისისა მარტოსა ჭირჩება და დდევანდელს დდესაც სერბიისათვის მუქარად ეტუზება. ძმაცა ძმისაა, მაგრამ კაცი ისეა შექმნილი, რომ ჯერ თავი და თავოო, მერე ცოლი და შვილოო. ამიტომაც სერბია თხოულობდა, მეც ამოდგენა შემმატეო, რაც ბოლგარიას შეემატაო და ხმასაც არ ამოვიდებო. ევროპამ ეს არა ჭვნა და მეტი რა გზა იყო, სერბიამ ხმალს ხელი ბიკარა.

საბერძნეთიც ამასვე იძახის დდეს დდ იგი კაცით, ფულით, ქონებით ოლეკა, ყველამდი ვალში

ფელეტონი

ერთი ღამე საფირეში

თებერვლის დამდეგი იყო. დასავლეთისკენ ცა ყეითლად ალაპლაპდა. ჩამავალის მზის შუქი ოქროს წყალში ფერაედი ზამთრისაგან გალიტაკებულს ჭალებს. თოვლი არ იყო. რკალსაეით შემოგრაგნილს სერეგზე ტყე იყო კანფიეით მიმდგარი, არ თუ ყეითლათ, არ თუ წითლათ, უფრო ნარინჯის ფრათ შეღებილი. სერგს იქით ბუმბერაზს მთებსა მუქი ლაქერდი დასცემდა, მათს ჭალარა თავებზე შაი ღრუბლები შაე-ბედით ფრინველებივით წამოფუღულიყენენ და ზუზუნა ქარის პირით შექარას ვვითელდენ.

ძირს ჭალაში მდინარე ბგელეიეთ მიიკლაკნებოდა და სუსხიანის ქარის ქროლაზე თითქოს სიცივისაგან იკოჩებოდა. საწრნის ქედი ამ ბუნების ქვაბში ზანტი კამბეჩივით ჩაწოლილიყო და საწრნის სოფლის კანცელარია ბუზიეით ზურგზე დასკუბებოდა. დღე-და-ღამის გაყრისას მიეკანენთ საწრნის კანცელარიასთან მე და პრისტავმა, თავით ფეხებამდის შეფუთვნილ-შეგამშულებმა, მაგრამ ქარ-ყინვისაგან მაინც დაძრულები ვიყავით.

— აბა, ცეცხლი, ცეცხლი! დაიძახა სასოწარკვეთით ჩემმა ამხანაგმა.

მამასახლისი და მისი ამალა კანცელარიის აივანზე ყეენენ გამოკიმფლნი და ჩვენ გვიცდიდენ.

— მობძანდით, ბატონო ოთახში. ცეცხლი კარგი გახლავთ.

მართლაც პირ-ღია ბუხარში დიდი ხის კუნძი იყო შეტეუზული და გარს აღი ედებოდა. შეეედით თუ არა ოთახში, მამასახლისი მაშინვე ბუხარს მივარდა, გამოიღო იქიდან ერთი მუგუზალი, გამოუჭიჩიკა გული ბუხარს და დაატანა: «ყოველი არსება გულიანნი, ხოლო ცეცხლი უგულო.». კერას თუ გული არ გამოღაღრა კაცმა, ისე ცეცხლი არ დაინთებათო.

— მოგვეხმარე, მამასახლისო, ეს არის დავიყინეთ — იძახდა ჩემი ამხანაგი.

— ზამთრის სუსხია, ბატონო! მაინც ეს აეი ქარი არ გამოგვშეა, თოვლი ბეერად სჯობდა ამისთანა ხმელი სიცივეს.

ცეცხლი მალე დაგუგუნდა ბუხარში. ხან-და-ხან კიბილი გეაუუნებდა, მაგრამ ქარ-ყინვაში ნასიარულეეთა კანცელარიის ოთახი თავის მადლიან ბუხრიანს სამოთხეთ მოგვეჩენენ.

ჩემს ამხანაგს ცოტა სითბო რომ გაეუჯდა, სულ განკარგულებათ გადიქცა.

— შენ, მამასახლისო, ერთი კარგი ეახშამი მოამზადებინე სოფელში და მოგეტანე...

— კარგი ღვინო, იქნება, იშოვნო სადმე. ჩვენ დაღალულები ვართ, აღრიანათ გვინდა მოვისვენოთ. ხვალ ბეერი სამუშაო გვექნება....

— კი, ბატონო, ყოველიფერი იქნება. თქვენი მოპძანება რომ შეეიტყეე, ფინ-და-ფინეე ექნი მაგეების განკარგულება. ეახშამი, სადაც არის, მოგვეეა. ერთი დოქი მწეანე ღვინო ეიშოვენე, თქვენი მოწონებული. «დეკერფენეა» აგერა გახლავს.

მართლაც, მოშორებით, კარებთან მიბნელეებულს კუნტულში იდგა ერთი ტანჩია ჰატარა კაცი, შაეი, გაბუქგულ წვერ-ულეაშებინი, ახალუხს ამარა და ფეს-შიშველა; ცერები ქამარში გაებნია და თითქმის არ ინძრეოდა.

— მოდი აქ შენ, ძმობილო, მიაძახა ჩემმა ამხანაგმა, წაალეი გამაძერე.

მოსაშასხეეე მიგარდა და წაალეი გახადა.

— რა გქვია შენ? — ჭკითხა იმან.

— მამისთვალა, ბატონო.

— სადაური ხარ?

— სიმონეთელი.

— გვარი შენი?

— აბანდაძე, ბატონო.

— თქვენ, აბანდაძეებს, რომ დაეე გქონდათ ადგილებზე ხაზინასთან, რა ჭქენთ? მოიგეთ თუ წაადეთ?

— წაეიგეეთ, ბატონო.

— ამბობდენ ტყაეზე დაწერილი სიგელი გქონდათო დაეით აღმშენებლისაგან ბოძებული?

— გექონდა, ბატონო, და ახლაც გახლეეს; მაგრამ მაინც არა გამოეიდეარა. სუფლა არ მიიღო პატეე-დებაში. სიგელის ამბავმა ყეური გამომაქვეტონა, მინდოდა შემეტყო, რა სიგელია?

— სად არის ახლა თქვენი სიგელი? ეკითხე მე.

— ჩვენს «ატუნკატს» ანარია.

მაშინეე დაეიწერე სახელ-გვარი ინ ადეოკატისა, გადაესწეეტე ის სიგელი უნდა მეშოვნა და თუ ვერ ეიშოვნიდი, მინდოდა მაინც წაეკეითხა*)...

—

ჩვენი მამასახლისი ძალიან თაედაერიგის კაცი გამოჩნდა. სოფლიდან მოგვიტანინნ თბილი ქვეშსაკეში, მაწეიერი ეახშამი და ერთი დიდი დოქი მწეანეიერი მწეანის ღვინო. «მწეანე» ჰქვიან ერთ ნაირს ღვინოს, რომელსაც მწეანე ფერი დასცემს და კეთდება კამერის ყურძნისაგან. კახეთში ამ ყურძენს კრახუნს ეძახიან.

აბანდაძე მოწოწეანი იდგა ზორი ახლოს ჩვენ წინაშე და თვალებს აფეთებდა, არა გამომეპარო

შედის და ამბობს: უსისხლოდ ვერ ავიტან ბოლგარიის გაძლიერებასავო. ვინ იცის, იქნება გადღნიერებულის ბოლგარიის სული ხორცში ადარ დაეტიოს და მაშინ, ერთ ლუკმამთაც არ ვეკოფი ბოლგარიასთან და... ვერ ვენაცვალები ბოლგარიის ძლიერობასა. «თუ მარჯვენეს მოგვეშრის ევროპა, უთქვამს მთავარ-მინისტრს საბერძნეთისას, მარცხენითა ვცდით ჩვენს ბედსთა.»; ან ჩვენც გაგვაძლიერეთ იმოდენად, რამოდენად გაძლიერდა ბოლგარია, იმისიან სერბიელებსავით ბერძენები, ან ხმალს ქარქაშში არ ჩავაგებთო. ერთნაირად რომ გაძლიერდნენ დღეს ეს სამი ცხოვრების თვით-მცველობისათვის საპოლიტიკო მოედანზედ დაუენებულნი ბაზა სახელმწიფოები, მაშინ ერთმაც ერთის უპირატესობა მერმისისათვის მერმისისავე საქმე იქნება და არა დღევანდელისა, როგორც დღეს არის ბალკანის ნახევარ-კუნძულზედ, თუ საქმე მარტო ბოლგართ-რუმელიის გაერთიანით გათავდა.

აი მიზეზი უბათ-ადებულის სერბიის თავ-გამოდგებისა ძმასთან საომრად, აი მიზეზი საბერძნეთის თავ-გაწირულობისა, ბოლგარიის წუწურვილისა, რომ გაძლიერებულ იყოს რუმელიის შემოერთებით და მაგ შემოერთების ნაშნად გენერალ-გუბერნატორობა ადმოსაელეთ-რუმელიისა ბოლგარიის მთავარს ჭქონდეს მეკვიდრებით და არა გადით. ჩვენ ვხედავთ, რომ აქ ცალკე კაცი არაფერს შუაშია; თვით ცხოვრების შინაგანი ძალი და ძარდვი მოძრაობს და სძრავს ცალკე კაცსაც ამისა თუ იმის მოქმედებისათვის. ჩვენ, რასაკვირველია, ამ სამში არც ერთს სახელმწიფოს ვერ ვუკიცნებთ...

ახალი ამბავი

*** 17 მარტს მორიგი კრებაა დანიშნული «საქართველოს ზოგადოებისა». წაიკითხაენ: ეძ. გეიდენრეისი—ბენდინის პირზე; სტრუვე—ჩითახოვის წყაროს ქიმურ ანალიზის გამო, ეს წყარო აკლია ბარშია; სმირნოვი—ლისოგორსკეი—ეარგა თუ არა სამკურნალო. ალაგად, როგორ თავის ჰაეთ, ისე წყლითა.

*** 20 მარტს ქართულის დრამატიულის დასის არტისტი ბ-ნი ვ. ალექსეევ-მესხიეი გამართავს არწრუნისეულს თეატრში სასიმღერო და სალიტერატურო საღამოს. როგორც სჩანს აფიშიდამ, კითხეა და მღერა ამ საღამოს იქნება მომეტებულს ნაწილად რუსულად.

*** ხარაგაულიდამ გვწერენ: აქ ჩამოდის მდ. ჩხერიმელა, რომელიც გაზაფხულზე ძალიან მოიმატებს ხოლმეო. აქამდე მდინარეზე ხიდი არ არის რიგიანი გაკეთებულიო. ერთი პატარა ხიდია და სწორედ ბეწვის ხიდსა ჰგავსო: ორი კაცი ერთმანეთს გზას ვერ აუქცევსო. ხარაგაულს შეუძლიან ერთი რიგიანი ხიდი გაკეთოს, მაგრამ თავს არავინ იდებსო და ეს უხიერობა არის მიზეზი, რომ წყლის ორაგრობის დროს ხიდიდამ რამდენიმე კაცი ჩაეარდა წყალში და ერთი კიდევ დაიხრჩოო. 14 მარტს კიდევ ერთის კოკელის მათხოვრისათვის ჩაეკიდა ხელი რკინის გზის მოსასმენლზეს იეანე მაკვალიანს და მიმყავდა ხიდზე, მაგრამ ამ დროს შემოჰკრა ქარმა და ორთაეენი წყალში გადაეყარენო. როგორც იყო მაკვალიანმაეე გამოათრია მთხოვარა წყლიდამ, მაგრამ საწყალს ცხელი გასტეხოდა წყალში თრევისაგანო. ხარაგაულის საზოგადოებამ გადასწყეტა შეჰკრიბოს ფული და შეუდგეს ხიდის გაკეთებასაო. ამავე საზოგადოებამ სხეებთან ერთად ითხოვა, რომ მომრიგებელი მოსამართლის განყოფილება დაწერდეს აქ. ხალხს იმედი აქვს, რომ მთავრობა შეიწყნარებს მის თხოვნასაო.

*** სწორედ რომ სასიამოვნო მოელენად უნდა ჩაეთვალოთ ის გარემოება, რომ ამ ბოლოს დროს ღირსაყურადღებო ერთობასა და ერთერთმანეთის გულ-შემატკივრობას იჩენენ ზოგიერთი სასწავლებლების მოსწავლეენი. ამის დასამტკიცებელი მაგალითი დღეს გვინდა აღენიშნოთ.

ამ თეის 9, ტფილისის სახელოსნო სასწავლებლემა დასასფლავა ერთი თავის საუკეთესო შაგირდი, კოსტა ყაზარაშვილი, რომელმაც ნახევარი წელიწადია პირველის ხარისხითა და სანიქარით დასასრულა სწავლა ამ სასწავლებელში. მოელმა სასწავლებელმა, მოსწავლეთაცა და მასწავლებელთაც—სომხობამ, რუსობამ და ქართველობამ—უკანასკნელი პატივი სცეს მიცვალებულს. ოთხი სიტყვა წარმოითქვა მიცვალებულზე, ოთხივე იმის ამხანაგებისაგან, ერთი მათგანი სომხურს ენაზედ. მოგვეყვე აქ ზოგიერთი ადგილები ამ სიტყვებიდამ. იეანიშაველმა სხეათა შორის სთქვა შემდეგი:

«მიიღე, გაუმაძღარო მიწავ, კიდევ ერთი მსხვერპლი პატიოსანსა, ერთგული მშრომელისა და ამხანაგობაში დაუფასებელი გვამისა. და შენ, ჩვენო დაუფიწყარო კოტე, ჰპოვე ამ შენ ახალ შინას ის გასხვენება, რომელსაც ამ სოფლად მხოლოდ დაეძებდი. ვერ გიმეფელ ვერც ხუთის წლის დაფდალაჰმ შრომამ, ვერც სწავლის ,ღირსეულად და სახელოვანად დაგვირგვინებამ, ვერც შენის მშობელ დედისა და შენ ამხანაგთა ცდამ, რომ ღირსეულად დაგვირგვინებულს შენს საქმეს ღირსეული ადგილიე მისჩენოდ და მით ნუგეშე ბეგეა და გვასაზლენა ამ ,ვამად შენ თავს დამტირებელის დედა-შენისათვის, გეახელენ შენი გამოქცევი სასწავლებელი და ამხანაგობა. ვერ იიტანე, საბრალოოვ, ვერც ბეერი შრომა, ვერც სიღარიბე, მაგრამ სამაგერად შენ ეს ,ბოლო ,ბოლ ,ბოლ ,ბოლ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ულნდეე და მფარველ ექმენ მათ და მშობლოთ მათთა ღღესა მას საშინელსა განკითხვისასა წინაშე ძისა შენისა და ღმრთისა ჩენისასა. ამინ*).

ქორონიკონს 531, ინდიტიონი 70. რუსულად წარწერა გადეფარგმნია ქართულის ენის პროგესსორს ა. ა. ცაგარელს. ქორონიკონი აღნიშნავს 1,311 წელსა. ეს ზედ-წარწერა იმით არის შესანიშნავი, რომ ცხადად ამტკიცებს ქართველთ სამღვდელოებისა და მოდგარეულების ურთიერთობას მე-XIII და XIV საუკუნეებში; ამას გარდა ამ ზედ-წარწერით ნათელი ეფენება ქართველის ისტორის ქრონოლოგიას.

—

*) 16 მარტს, მე-9 განფიფილებაში, ლამის 12 საათზედ ავაზანი დასდვინან სამსაფერიდამ გამოსულის კაბიტანის ოვსეფოვიანს სასლის, შესულნი სამზარეულოში და დაუფარიათ ლაქა, რომელიც ზერლოვის კაბა მიმეყადარა. ხუსტენდა დაუფრიათ ბერეფეგ მზარეული მიკონტენ ნაზარეშოდა და მისი თანაშეწე ხეჩოფური მისოფარეგი. ამის შემდეგ ავაზანი გაქცეულან. სამზარეულოში იპოვეს ორი სალოკი თოთი, რომელნიც ავაზაკთაგან მოუფრიათ, ბერეფეგ პალტო და ქუდი. დანმაშეფოა ალმოჩენილს კვალს ეძიებენ შეუდგენენ.

ნაკვეთი

ერთ ბურუფლს კოპლი კაცი შესულა ტყეში.

— სადაური ხარო, ეუტეულ კოპლი ბერეფლს.

— ბერე, რა ბეგეთისუა სადაური ვარ?

— არა, მანეც სადაური ხარ? არ მოეშეა ბოპლოდ.

— ეერ, ანა, შენ მეთხარ „სიადგენ ხარ?

— ზეეიდამ ჩამოეკარდი, მეთოთ ოთხენენ კოპლოს.

— ოდგეე, ბერე კეთ არ „ეეკენდა ამ ადოოეეფლეს ღმერთსა, რომ ბეკეთი ძახანეკი არ ჩამოეკდა!.

ყ—

ლაბა ᲓᲐ ᲡᲘᲝᲤᲔᲚᲘ

(ᲨᲔᲬᲧᲠᲘᲚᲘ ᲐᲛᲘᲗᲐᲜ)

ᲑᲐᲗᲣᲛᲘ, 11 მარტს. ლეკრᲗᲬᲜᲔᲚᲘ, რომ ცხოვრებაში სამწუხაროო მოგვესოსოდ ზოგიერ სასიამოვნო შედეგი ჭ�; შესაძლებელი ყოფილა სხვანი უფეფრუნა შენ მანეკეშენელ მაზეზად გასდეს; რითაც ბეკეთ დაბეეეა, ამმთელეკ მოარჩენია ბეკეთს წეკეფლეა, ამანეკ გაბეკეეიმა, ეკმოკეგანიზდოს ეიმეკოა ოფენმთ ბეტეგეფოდ და დაბეარეგოს ბეკეთმ მოამკადოს ამეკეი. ᲑᲔᲗᲘ რᲗᲣᲜᲔᲑᲐ ᲓᲐᲫᲑᲔᲓ ᲩᲘᲗᲘ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲔᲑᲘ ᲒᲐᲠᲩᲝᲜᲔᲑᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲒᲐᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘ ᲒᲐᲮᲓᲘᲡ; ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲐᲠᲐ ᲩᲐᲛᲝᲐᲠᲩᲔᲡ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘ ᲒᲐᲮᲓᲘᲡ ᲐᲠᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲐᲨᲘ ᲐᲠᲐᲠᲘ

ᲓᲔᲠᲔᲛᲐ

15 მარტს

ᲙᲝᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘ. ᲑᲣᲜᲘᲡᲠᲐᲗ დღᲔᲑᲘᲗ ᲔᲑᲛᲐ ᲝᲠᲐᲖᲔᲜᲘ ᲬᲛ. ᲐᲜᲘᲡ ᲑᲐᲠᲒᲔᲚᲘᲡ ᲮᲐᲠᲘᲮᲘᲗᲘᲡ ᲑᲠᲝᲜᲔᲣᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ; ᲓᲐᲮᲔᲜᲗᲘᲗ ᲛᲘᲛᲐᲗᲗᲐᲜ ᲔᲑᲛᲐᲗ ᲝᲠᲐᲖᲔᲜᲘ ᲬᲛ. ᲨᲔᲡᲐᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲘᲡ ᲛᲔ-2 ᲮᲐᲠᲘᲮᲘᲗᲘᲡ ᲒᲠᲘᲒᲝᲠᲘᲐᲜᲘ.

ᲑᲐᲠᲔᲚᲘᲡᲒᲐᲜ ᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚᲘ ᲓᲦᲔᲔᲑᲘ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘ ᲓᲐᲓᲔᲡᲘᲗ.

ᲑᲠᲘᲣᲡᲔᲚᲘ. ᲨᲐᲠᲒ-ᲠᲣᲨᲘ 4,000 ᲯᲐᲠᲘᲡ ᲙᲐᲠᲘ ᲒᲐᲯᲔᲠᲓᲐ ᲒᲠᲘᲒᲝᲠᲘᲡ; ᲓᲐᲯᲔᲠᲓᲐ ᲔᲛᲘᲜᲐᲢᲝᲕᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲡᲐᲮᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲮᲡᲜᲘᲡᲗᲕᲘᲡ; ᲠᲣᲡᲔᲚᲘᲡ ᲛᲔᲠᲔ ᲓᲐᲮᲡᲜᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲦᲔᲠᲐ. ᲠᲐᲯᲐ ᲑᲝᲠᲯᲣᲚᲘ ᲛᲘᲜᲐᲡ ᲭᲘᲠᲮᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲪᲘᲠᲒᲘᲪᲒᲐᲜᲔᲚᲘᲡ, ᲣᲪᲘᲜᲔᲡᲘᲐᲗ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲔᲠᲘᲐᲨᲘ ᲛᲘᲘᲪᲕᲐᲡ ᲨᲣᲜᲘᲡ ᲓᲐᲯᲔᲠᲘᲡᲐ—ᲓᲐᲜᲐᲛᲔᲠᲘ ᲠᲐᲯᲐ ᲑᲝᲠᲯᲣᲚᲘᲡ ᲛᲘᲜᲐᲡ ᲭᲘᲠᲮᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲪᲘᲠᲒᲘᲪᲒᲐᲜᲔᲚᲘᲡ ᲬᲐᲜᲐᲬᲔᲠᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲘᲗ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲔᲠᲘᲐᲨᲘ ᲛᲘᲘᲪᲕᲐᲡ ᲨᲣᲜᲘᲡ ᲓᲐᲯᲔᲠᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ ᲣᲜᲐᲡᲚᲘᲡ.

ᲒᲔᲠᲚᲘᲜ. ᲐᲠᲔᲣᲚᲘ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲠᲝᲛᲘᲗ ᲬᲐᲠᲒᲔᲚᲘ ᲛᲝᲛᲣᲚᲘ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲛᲘᲠᲝᲠᲘᲡ ᲬᲐᲠᲒᲝᲛᲘᲗ ᲛᲘᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ ᲣᲠᲗ ᲥᲝᲛᲘᲡ ᲥᲣᲩᲐᲨᲘ 181 ᲮᲔᲛᲘᲗ ᲣᲛᲪᲘᲢᲔᲡᲘᲐᲜᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲜᲓᲔᲛᲓᲔᲒ 3, ᲗᲝᲛᲪ ᲓᲐᲜᲐᲠᲩᲔᲜᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘᲡ ᲣᲠᲗ-ᲬᲘᲜᲐᲨᲘ ᲘᲡᲘ, ᲠᲝᲛ ᲮᲣᲗ ᲐᲠᲒ ᲓᲐ ᲬᲘᲜᲐᲡᲐᲜ, 37 ᲓᲔᲠᲔᲣᲢᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲐᲠ ᲛᲘᲘᲦᲔ.

ᲞᲐᲠᲘᲖᲘ. ᲮᲔᲡᲢᲘᲡᲠᲐ ᲒᲠᲘᲒᲝᲠᲘᲡ ᲩᲝᲠᲯᲘᲐᲜᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ ᲠᲣᲗᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐ 19 ᲛᲐᲠᲢᲘᲡ ᲣᲠᲗ ᲓᲔᲑᲘᲠᲣᲚᲘᲐᲜ ᲮᲔᲛᲘᲗᲐᲜᲐᲛᲔᲠᲔ ᲛᲘᲓᲒᲐᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲜᲐᲠᲩᲔᲜᲘᲡ ᲯᲐᲠᲘ ᲑᲠᲝᲜᲔᲣᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲔᲠᲘᲡ ᲛᲝᲛᲮᲡᲜᲘᲗᲐᲜᲐᲛᲔᲠᲔ ᲛᲘᲓᲒᲐᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲘᲡ ᲠᲣᲗᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲒᲔᲠᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ. ᲯᲐᲠᲘᲡ ᲗᲝᲛᲝᲗ ᲗᲠᲘᲛᲔᲠ ᲛᲣᲨᲣᲠᲘ, ᲮᲣᲗᲘ ᲛᲝᲭᲚᲘᲡ ᲓᲐᲜᲐᲠᲩᲔᲜᲘᲡ ᲯᲐᲠᲘᲡ ᲛᲝᲛᲮᲡᲜᲘᲗᲐᲜᲐᲛᲔᲠᲔ ᲛᲘᲓᲒᲐᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲘᲡ ᲠᲣᲗᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲒᲔᲠᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ.

ᲚᲝᲜᲓᲝᲜᲘ. ᲩᲘᲛᲑᲐᲠᲚᲘᲡᲐᲜ ᲓᲐ ᲪᲠᲐᲜᲒᲣᲚᲘᲡᲐᲜ ᲨᲠᲣᲚᲘᲡᲐᲓ ᲓᲐᲯᲔᲠᲓᲘᲡ ᲮᲐᲛᲘᲡ. ᲨᲔᲠᲩᲘᲚᲘ ᲒᲐᲜᲪᲮᲚᲘᲡ, ᲠᲝᲛ ᲛᲘᲗᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲯᲔᲠᲘᲡᲐᲜ ᲓᲐᲛᲘᲜᲐᲡ ᲣᲠᲗᲔᲡᲘᲐᲜᲘ ᲛᲝᲛᲮᲡᲜᲘᲗᲐᲜᲐᲛᲔᲠᲔ ᲛᲘᲓᲒᲐᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲛᲔᲠᲘᲡ ᲛᲝᲛᲮᲡᲜᲘᲗᲐᲜᲐᲛᲔᲠᲔ ᲛᲘᲓᲒᲐᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲘᲡ ᲠᲣᲗᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲒᲔᲠᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ.

ᲡᲝᲩᲘ. ᲛᲝᲛᲐᲒᲠᲘᲗ ᲐᲠᲐ ᲗᲐᲜᲬᲘᲛᲓᲔᲑᲘᲡ ᲬᲐᲜᲬᲘᲜᲓᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ, ᲠᲐᲛ ᲮᲣᲗᲘᲡ ᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲯᲐᲛ ᲔᲛᲘᲜᲐᲡ ᲓᲐᲜᲐᲨᲘᲜᲣᲚᲘ ᲒᲣᲚᲘᲡᲒᲠᲫᲔᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲛᲔᲠᲘᲡ ᲛᲝᲛᲮᲡᲜᲘᲗᲐᲜᲐᲛᲔᲠᲔ ᲛᲘᲓᲒᲐᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲐᲠᲘᲡ ᲠᲣᲗᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲒᲔᲠᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ.

ᲡᲝᲩᲘᲜᲐ. ᲛᲝᲛᲐᲒᲠᲘᲗ ᲒᲠᲐᲜ ᲮᲐᲒᲘᲡᲮᲘᲐ ᲮᲐᲨᲣᲚᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲮᲔᲚᲜᲘᲡ ᲨᲔᲠᲩᲘᲚᲘᲗ, ᲠᲐᲛ ᲓᲐᲯᲔᲠᲓᲘᲡ ᲨᲔᲠᲩᲘᲚᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲮᲐᲠᲯᲘᲡ ᲨᲔᲒᲠᲐᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲨᲔᲐᲠᲩᲘᲚᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ. ᲮᲔᲛᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲜᲐᲡᲢᲠᲘᲡ ᲮᲔᲛᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲛᲔᲠᲩᲘᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲕᲡ ᲯᲐᲠᲘᲡ ᲓᲐᲯᲔᲠᲓᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘᲡᲛᲬᲘᲤᲝᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲕᲘᲡ ᲛᲝᲗᲮᲝᲕᲜᲘᲡ ᲛᲘᲜᲐᲡᲐᲜ ᲐᲛ ᲣᲜᲐᲪᲘᲠᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ ᲓᲐᲯᲔᲠᲓᲘᲡ ᲮᲔᲚᲘᲡᲛᲬᲘᲤᲝᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲒᲠᲫᲔᲚᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲘᲗ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲔᲠᲘᲐᲨᲘ ᲛᲘᲘᲪᲕᲐᲡ ᲨᲣᲜᲘᲡ ᲓᲐᲯᲔᲠᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲡ ᲛᲐᲒᲘᲠ ᲐᲛ ᲓᲦᲔᲔᲑᲘᲡ ᲬᲚᲘᲡᲬᲐᲜᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲡ ᲛᲐᲒᲘᲠᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ ᲨᲔᲛᲬᲘᲤᲝᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲒᲠᲫᲔᲚᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲢᲔᲑᲘᲗ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲔᲠᲘᲐᲨᲘ ᲛᲘᲘᲪᲕᲐᲡ ᲨᲣᲜᲘᲡ ᲓᲐᲯᲔᲠᲘᲡᲐ